

Gar Vaides ūdeņu krastiem

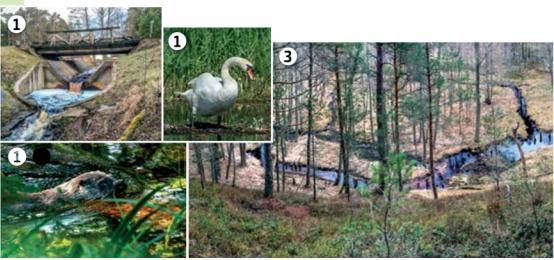
MĀRŠUTA RAKSTUROJUMS. Māršuts ved gar upes stāvo krastu pa sausu, sūnām un mētrām klātu meža zemsedzī, kāpām, liedagū un ciemata ceļu. Māršuts paredzēts dabas mijotājiem, tostarp ģimēnēm ar bērniem, sākot no aptuveni 6 gadu vecumā, kurš nebauda pastaigas pa vietām, kur dala ceļa patiesībā nav, – jābrieda pa mežu vai pa zvēru iemītām takām.

APSKATES OBJEKTI

1 Vaides diķis izveidots 1972. gadā, aizdambejot plašu vīgu Kukšupes un Vaides grāvja sateces vietā. Vaides diķis barojas no Bažu purva ūdeņiem. Diķim ir notece uz jūru pa Vecroču upi. Daudzveidīga ir Vaides diķa fauna – diķi mitinās raudas, asari, līdakas, līni, karūsas un citas zivis. Vairākkārt diķi ielaistās karpas. Putnu celošanas laikā diķi atpūtai un nakšņosanai izmanto ūdensputni – pīles, gauras, lauči, gulbji, reiziem arī pa kādiem zosij. Ligzdošanas laikā meža pīles un krikli savus pīlēnius uz diķi atved no plašākas apkārtnes. Regulāri diķi novērojami bebri. Pakrastēs, stāp melnalķķu sakņu mudžekļiem, barību meklējot, lodā ūdeles. Reizēm diķi apmeklē ūdris.

Aiz Vaides diķa slūžām jānogriežas pa labi, lai virzītos pa Vecročupes kreiso krastu. Alternatīva – no diķa pārsmit metru jādodas jūras virzienā, tad jānogriežas pa labi – pa zemes ceļu.

2 Vecročupe izteķ no Vaides diķa un aptuveni 1,5 km tek paralelli jūrai, līdz izlaužas cauri augstajām kāpām un sasniedz Baltijas jūtu. Tā likumo pa dziļu gravu, kuras nogāzes veido augstas, senas kāpas jeb kangari. Tik augstas kāpas varēja rasties smilšu pārpūšanas rezultātā. Nevar nepamanīt vismaz divsimt gadu vecās, žuburotās priedes – gluži kā taigā jeb boreālajā skujkoku mežā. Priežu stumbri skarbjā jūras vējā savērpti un izliekti.

3 Vietām Vecročupe sadalās divās tecēs, kas lejpus atkal savienojas. Skats uz upi un plašu apkārtiņu paveras no augstās kāpas. Agrāk no kangara muguras bija pārredzami lauki un pļavas, varēja redzēt jūru. Taču padomju laikos, kad visa zeme piederēja valstij, Vaides ciema lauki, pļavas un pamestās sētas tika apstādinātas ar mežu. Tāpēc priežu mežaudzēs Vaidē vidēji ir vien ap piecdesmit gadu vecas. Pa ceļam līdz Vecročupi grīvai augstās kāpas piekājē redzamas smilšu lauces, skudru pūžņi, pārnadžu spīru kaudzītes, zvēru lebraudātās takas. Tas rada rīmtu dabas noskaņu un sajūtu, ka esu tālu no cilvēku mītnēm.

5 Vaide senos laikos. Vaide vienmēr ir bijis mazākais no senajiem lībiešu zvejiniekciem Dundagas novādā, Dīžūras (Baltijas jūras) krastā posmā no Sīkraga līdz Kolkai. Senajos laikos jeb 16. gs., kad Vaide pirmo reizi minēta tā laika dokumentos, te reģistrētais uz vienas rokas pirkstiem saskaitāmas sētas: «Lekši», «Lāžas», «Žonaki», «Roči» un vēl dažas vecsaimniecības, «Ročus» ap 19. gs. vidū sāk devēt par «Vecročiem», jo kaimiņos uzcēja «Jaunročus». Upe nosaukta mājas vārdā.

Līdz 20. gs. 30. gadiem, kad tika iedalīta zeme jaunsaimniecībām, Vaidē katrai vecsaimniecībai piederēja vairāki desmiti hektāru zemes. Līdz 20. gs. vidum visapkārt bija nevis mežs, bet gan labības, kartupeļu lauki, pļavas un ganības, jo visās sāmniecībās turēja lopus.

4 Pelēkās kāpas, liedags. Izejot jūras krastā, vispirms jāšķērso pārdesmit metru plata pelēko kāpu josla. Par pelēkājām kāpām josla stāp mežu un smilšu liedagū devēt tāpēc, ka to vienmērīgi klāj dažādi zālaugi, sūnas, tostarp reti un aizsargājami augi, piemēram, smiltāju nelķe un pļavu silpurenē. **6 Tālumā** jau redzams, ka liedagā stāv piekrastes zvejas laiva un senlaicīga armijas tipa smagā automašīna, ar kuras palīdzību laivas tiek vilktas krastā.

7 Zvejinieku ceļš. Lai atgrieztos izejas punktā pie Vaides diķa, jāeliet pa tā saucamo zvejinieku ceļu. Pa to nobraukt liedagā atļauts tikai zvejiniekim un liedagaapsaimniekotājam. Šeit var izjust Vaides ciema noskaņu.

Natura 2000
SĒLIERES NACIONĀLAIS PARKS
SLĪTERES NACIONĀLAIS PARKS
SLĪTERES NATIONAL PARK
SLĪTERES NACIONĀLAIS PARKS
SLĪTERES NATIONAL PARK

Tūrisma infrastruktūra

• Atpūtas vieta: pie Vaides diķa, kas ir māršutā sākuma un beigu vieta.

• Tuvākās tūrisma mitnes

«Pie Andra Pitragā», Pitrags

12 12 12 IV-X 26493087

«Alpi», Pitrags

5 5 VI-X 22066233, +WiFi, pirts

«Zemenlapuķi», Sauna

6 6 IX-X 26376974, +WiFi

«Purvziедi», Vaide

13 13 13 IV-X 23935624

«Saules mājas», Kolka

10,15 15 V-15, IX 28368830

«Uži», brīvdienu māja, kempings,

Kolka

7 7 29475692

«Mežalauki», brīvdienu māja,

11 11 26536887

«Kolka», brīvdienu māja, Kolka

3 3 V-X 26404053

«Vitolis», viesu nams, Kolka

30 30 29135764, +WiFi

«Zītaris», viesnīca-restorāns, Kolka

30 30 VII-VIII 29808111

• Veikali: Kolka.

• Informācija: www.slitere.lv

• WWW: visitundanga.lv

Uzmanību!

Māršutā nav atrkritumu savākšanas unu, tāpēc visi atrkritumi, ko radat, jāņem līdzi un jāizmet vietā, kur atrkritumus izmest ir atļauts!

